

Representantforslag 84 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Siri A. Meling, Bjørn Lødemel, Kjell Ingolf Ropstad, Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:84 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Siri A. Meling, Bjørn Lødemel, Kjell Ingolf Ropstad, Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å inkludere småkraftverk i en overgangsordning for grønne sertifikater

Til Stortinget

Bakgrunn

Fra nyttår 2012 trådte det felles norsk-svenske el-sertifikatmarkedet i kraft. Sertifikatmarkedet skal gi ny produksjon av elektrisk kraft fra fornybare energikilder på til sammen 26,4 TWh i 2020 i Norge og Sverige. Dette er en stor økning i kraftproduksjonen fra fornybare energikilder i de to landene. Sertifikatmarkedet vil utløse betydelige investeringer i fornybar kraftproduksjon fra blant annet småskala vannkraft, vindkraft og bioenergi i de to landene, samt opprustning, utvidelser og eventuelt noe ny produksjon innen konvensjonell vannkraft.

Det var i tiden frem til sertifikatmarkedet trådte i kraft i 2012 en generell enighet om at man måtte unngå investeringstørke i tiden frem mot tidspunktet for ikrafttredelse. Dette var tema både i Stortingets debatter om grønne sertifikater i 2003–2004 og 2009–2010. Det ble vektlagt at det måtte være klare overgangsordninger slik at investorer innen fornybar energi gjennomfører sine prosjekter i visshet om at de vil være med i en sertifikatorordning når det trådte i kraft.

Da Stortinget diskuterte ordningen med grønne sertifikater i 2004, uttalte en enstemmig energi- og miljøkomité følgende i Innst. S.nr. 181 (2003–2004):

«Komiteen mener det er avgjørende viktig at investeringer i ny fornybar energi ikke stopper opp i påvente av et slikt marked, og komiteen legger til grunn at alle som investerer i prosjekter fra og med 1. januar 2004, og som ellers vil bli tilkjent grønt sertifikat, får det. Komiteen viser i denne sammenheng til pressemelding fra olje- og energiminister Einar Steensnæs der han uttaler: "Jeg vil understreke at de som bygger ut kraftproduksjon nå ikke skal tape på det ved en innføring av et marked for grønne sertifikater. Sertifikatberettigede anlegg for elektrisitetsproduksjon med byggestart etter 1. januar 2004 vil ha mulighet til å delta i et system for grønne sertifikater, selv om et slikt system måtte bli etablert etter dette tidspunktet." Komiteen støtter dette.»

Forslagsstillerne vil understreke at en samlet komité viste til at alle som investerer i teknologier som vil motta grønne sertifikater, skal få være med i en overgangsordning. Det antydes ingen begrensninger.

Forslagsstillerne vil også vise til at representantene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmet følgende forslag:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg den usikkerheten som har oppstått ved at Regjeringen har utsatt innføringen av et grønt sertifikatmarked til 2006. Disse medlemmer viser til at et flertall på Stortinget flere ganger har understreket viktigheten av å få innført et pliktig grønt sertifikatmarked for ny fornybar energi, og mener at det bør innføres tidligere enn 1. januar 2006.

Disse medlemmer mener dette bør kunne iverksettes, om mulig ett år tidligere, fra 1. januar 2005. Disse medlemmer foreslår:

'Stortinget ber Regjeringen legge frem det nødvendige lovforslag om innføring av et pliktig norsk-svensk sertifikatmarked så snart som mulig. Alle anlegg med byggestart etter 2004 og som kvalifiserer for det, må kunne omfattes av ordningen.'

Forslaget bekrefter at også representantene fra de rød-grønne partiene mente en overgangsordning måtte være identisk med de teknologier som til slutt skulle være med i et grønt sertifikatsystem.

Disse løftene ble likevel ikke fulgt opp da regjeringen la frem sin lovproposisjon om lov om elsertifikatmarkeder, Prop. 101 L (2010–2011), våren 2011. I denne ble det gjort klart at kraftverk med byggestart etter 7. september 2009 var det være med i elsertifikatmarkedet, med fradrag for tiden de har vært i drift. Men for kraftverk som var blitt bygget mellom 1. januar 2004 og 7. september 2009, fikk bare mini- og mikrokraftverk (vannkraftverk med installert effekt mindre enn 1 MW) som fikk ta del i overgangsordningen, med fradrag for den tiden de har vært i drift.

Aktørene i småkraftbransjen har gitt klart uttrykk for at de føler seg lurte av regjeringen. For kraftverk bygget mellom 1. januar 2004 og 7. september 2009 er dette en ordning som er betydelig dårligere enn det bransjen hadde håpet på og forventet. Det samme gjelder kraftverk som var under bygging eller ble satt i drift etter at Soria Moria 2 ble lagt frem, og som småkrafteierne helt til det siste trodde ville bli med i elsertifikatmarkedet. Den massive responsen i høringsrunden på lovproposisjonen viste at det var stor enighet om at regjeringen gikk vekk fra tidligere lovnader når den valgte å ikke inkludere kraftverk bygget mellom 1. januar 2004 og 7. september 2009. Regjeringen valgte likevel ikke å ta hensyn til disse høringsuttalelsene da den la frem den endelige lovproposisjonen om elsertifikater.

Hvilke kraftverk som fikk være med i overgangsordningen, stod den norske regjeringen helt fritt til selv å avgjøre. Forslagsstillerne viser her til svar fra daværende statsråd Terje Riis-Johansen i olje- og energidepartementet til Line Henriette Hjemdal i Stortingets spørretime 10. mars 2010, der han sier

«... at overgangsordningen er et nasjonalt anliggende, så det er selvsagt ikke noe den svenske regjeringen har presset den norske regjeringen til å gjøre.»

Det er altså ikke svenskene som har ønsket eller presset regjeringen til å gå vekk fra tidligere lovnader.

En rekke enkeltpersoner og bedrifter har gjort store investeringer og tatt betydelig økonomisk risiko for å bygge ut fornybar energi. De har gjort det et samlet storting har bedt dem om. De opplever i dag

konsekvensene av regjeringens løftebrudd. NRK kunne 2. april 2013 melde om at lave strømpriser og mørke fremtidsutsikter gjør at Småkraftforeningen frykter en rekke konkurser. Dette gjelder særlig produsentene som ikke fikk være med i elsertifikatmarkedet. Småkraftverket i Årdal i Jølster produserer strøm bare noen timer i døgnet. «Februaroppkjøret kom inn på konto nå, og det var vel nok til å dekke renter og avdrag i en og en halv dag. Så det var omtrent ingenting,» sier dagleg leiar Leidulf Bogstad til NRK.

Sammen med de andre grunneierne har han investert om lag 40 mill. kroner i to småkraftverk. De turte å investere på grunn av løftene om elsertifikat. Leder i Småkraftforeningen, Trond Ryslett, sier til NRK at kraftverk allerede lever på nåde fra banken. Hadde Leidulf Bogstad og Årdal kraft fått elsertifikat, ville det utgjort om lag tre millioner kroner i fjor. Det er forskjellen på stort underskudd og overskudd. Nå får de og de om lag 180 andre småkraftverkene i samme situasjon dobbel straff. De får lave kraftpriser, og ikke elsertifikat.

De som satset og tok mest risiko, blir straffet. Regjeringens overgangsordning premierer ikke foregangsmenn, entreprenørskap eller utvikling. Den premierer tilbakeholdenhet og dem som sitter på gjerdet. Det mener forslagsstillerne er uheldig. Avtalen med Sverige om elsertifikatmarkedet, loven om elsertifikater og eventuelle andre bestemmelser bør derfor gjennomgås på nytt med sikte på at alle kraftverk som tidligere var forespeilet å få være med i elsertifikatmarkedet og overgangsordningen for denne, får delta, så sant de ellers tilfredsstiller kravene for å være berettiget til elsertifikater.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen gjennomgå avtalen med Sverige om elsertifikater med sikte på å utarbeide og fremme forslag med de nødvendige lovendringer mv. slik at alle kraftverk med byggestart fra og med 1. januar 2004, og som kvalifiserer for grønne sertifikater fra 2012, skal inkluderes i overgangsordningen.

4. april 2013